

ЯК УНИКНУТИ ПОКАРАНЬ У ВИХОВАННІ ДИТИНИ?

Необхідна профілактика! Вона полягає в тому, щоб запобігти небажаним діям дитини ще до їх здійснення. Для цього потрібно сформуванню в дитини прийнятну реакцію на певні обставини, виробити вміння самостійно й адекватно їх оцінювати і відповідно діяти. Краще запобігти, ніж потім карати. Необхідно поспілкуватися з дитиною, пояснити, розповісти, показати на прикладі, чому так робити можна, а так — не можна, до яких наслідків може призвести порушення якогось правила, норми, розпорядження, яке покарання воно тягне за собою. Треба вчити дитину робити такий аналіз самостійно, думати, перш ніж щось зробити, передбачати наслідки скоєного.

Дитина народжується гармонійною, чистою і досконалою. Вона відкрита для світу, вона всмоктує все, що їй дають дорослі. Чим буде насичуватися її розум, наповнюватися її душа, залежить переважно від нас — батьків, дорослих.

ДИТИНУ НЕ КАРАЮТЬ:

1. За те, що вона чимось не влаштовує дорослих: холерика за те, що він непосидючий і впертий, сангвініка — за рухливість, флегматика — за повільність, меланхоліка — за плаксивість.

2. Під час їжі.

3. Якщо вона зазнала невдачі (вона й без того засмучена, присоромлена, пригнічена). Тут краще підтримати її.

4. За необережність, а вчать обережності, роблячи висновки з прорахунків дитини; за повільність, незібраність (за цим може бути приховане занурення в себе або фантазування); за забруднений і порваний одяг, а вдягають відповідно до обставин; за прорахунки самих батьків тощо.

5. На людях (в автобусі, на вулиці), адже це ще й публічне приниження.

6. При молодшій дитині, оскільки підривається авторитет старшої, а якщо є ревності між дітьми, то це може породити озлобленість у старшої дитини, а в молодшої — злорадство, а це погіршить їх взаємини.

7. За емоційність, імпульсивність, енергійність. Здатність передбачати наслідки своїх вчинків остаточно формується у дівчат до 18 років, у хлопців — до 20, але навчати цього слід з трьох, а особливо з п'яти років. Карати за вчинки, які дитина не може передбачити, — значить карати за те, що вона дитина.

8. Поспішно, не розібравшись: краще пробачити десятьох винних, ніж покарати одного невинного. Необхідно поєднувати покарання з іншими методами виховання, дотримуючись педагогічного такту та враховуючи вікові та індивідуальні особливості дитини.

Якщо ж виникла така ситуація, що необхідно покарати дитину, то реакція батьків на вчинок дитини має бути продуманою, вільною від негативних емоцій. У реакції не повинно бути істеричності. На істеричний крик, жестикуляцію, надлишок емоцій дитина відповідає тим самим. Не повинно бути люті, гніву. Лютя призводить до надмірних покарань, а це породжує в батьків муки сумління. Спочатку покарали, а потім шкодують, жаліють. Тепер в очах дитини винні батьки і вона стає в статусі ображеної. Не слід погрожувати дитині, краще

попередити. Часом погроза сприймається гірше, ніж саме покарання. В погрозі завжди є шантаж, і зрештою дитина також починає шантажувати батьків. Необхідно також обирати ефективний та прийнятний спосіб покарання (не кричати і лупцювати, а, наприклад, використовувати метод штрафування, позбавлення привілеїв). Перед покарання має бути чітке та коротке пояснення, для чого ми це робимо. І найголовніший принцип – карати можна лише після системи заохочень. Покарання необхідно застосовувати дуже обережно і набагато рідше, ніж заохочення.